บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) มีแนวทางการพัฒนาประเทศชาติโดยเน้นความสำคัญในการพัฒนาคนหรือเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพและสมรรถภาพของคนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพราะคนเป็นปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง สำหรับด้านสาธารณสุขจะเห็นได้ว่า จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยียุคโลกาภิวัตน์ ยุคของข้อมูลข่าวสารและการแข่งขัน ได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการดำเนินงานองค์การต่าง ๆ รวมทั้งองค์การพยาบาลด้วย โดยปัจจุบันความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้บริการสุขภาพซึ่งมีต่อการพยาบาลเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการของโรงพยาบาลต้องการบริการที่มีคุณภาพ ต้องการพยาบาลผู้ดูแลที่มีความรู้ ความสามารถตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลได้ (ศิริพร ตันติพูลวินัย, 2538) สิ่งเหล่านี้เป็นแรงพลักดันให้ผู้บริหารทางการพยาบาลต้องพัฒนาระบบการบริหารงานและการบริการด้านสุขภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาระบบดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการนิเทศงานเป็นส่วนใหญ่

องค์การพยาบาลเป็นองค์การที่มีบุคลากรทางการพยาบาลหลายระดับ และมีจำนวนบุคลากรมากที่สุดในโรงพยาบาล จากการที่มีบุคลากรหลายระดับ การปฏิบัติงานบริการพยาบาลจึงอาจมีความแตกต่างหลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศทางการพยาบาล ผู้นิเทศจะทำหน้าที่ประสานงานรับนโยบายการบริหารจากหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลมาสู่ขั้นปฏิบัติการ นอกจากจะเป็นผู้รับนโยบายแล้วยังต้องเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ และเป็นผู้ที่มีสัมพันธภาพที่ดี พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ ผู้นิเทศทางการพยาบาลจะอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยซึ่งเป็นบุคลากรที่ใกล้ชิดกับพยาบาลระดับปฏิบัติการมากที่สุด และมีความสำคัญต่อบริการพยาบาลที่มีคุณภาพงานการพยาบาลที่มี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขึ้นอยู่กับหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีความรู้ในการนิเทศทางการพยาบาล (Clark and Shea, 1979) ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและให้ความช่วยเหลือส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรพยาบาล ดังนั้น หัวหน้าหอผู้ป่วยจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติงานการพยาบาลที่ดี ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล

การนิเทศงานการพยาบาล เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการบริหารการพยาบาล เพราะการนิเทศเป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยการวางแผนงาน การจัดระบบงาน การอำนวยการหรือสั่งการ และการควบคุมงาน (Swansberg, 1990) การนิเทศงานจะอยู่ในขั้นตอนของการอำนวยการ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2526) การนิเทศงานการพยาบาลเป็นการปฏิบัติ (Interaction) ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเป็นการติดตามผลงาน ชี้แจงแนวทางปฏิบัติเสนอแนะ อบรม ฝึกสอน สังเกตการณ์ กระตุ้น แก้ไข และส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศสนใจในงานที่รับผิดชอบ เพื่อพัฒนาขีดความรู้ความสามารถของผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น และต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับการนิเทศสามารถทำงานได้สูงสุดทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณโดยมีค่าใช้จ่ายหรือลงทุนต่ำ ทำให้งานเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจ ผลของการนิเทศงานจะช่วยให้บุคลากรและงานมีการพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดี เป็นความเจริญงอกงามของวิชาชีพการพยาบาลและโรงพยาบาล ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข (2532) กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศไว้ดังนี้

1. เพื่อให้บุคลากรในองค์การปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนด
2. เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความสะดวกและรวดเร็ว
3. เพื่อสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำบริการต่าง ๆ เข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด
4. เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการติดต่อประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ
5. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ นโยบายขององค์การและความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น
6. เพื่อรวบรวมและศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งได้รับจากการนิเทศงานอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน

ปัจจุบันการนิเทศงานการพยาบาลปรับปรุงสู่แนวใหม่ เป็นการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มากกว่าการมุ่งที่จะทำงานให้สำเร็จแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งหมายถึงผู้นิเทศงานไม่หวังเพียงให้งานสำเร็จเท่านั้น แต่จะตระหนักในการช่วยให้บุคลากรสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กันด้วย โดยเฉพาะในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันที่บุคลากรทางการพยาบาลในภาครัฐลาออกไปปฏิบัติงานในภาคเอกชนมากขึ้น ผู้นิเทศต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างขวัญและกำลังใจ คอยติดตาม ดูแล ให้ความช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาด้วยพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม

ผู้นิเทศต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและนโยบายของหน่วยงาน พฤติกรรมบุคคล การนิเทศและการพยาบาล มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้ร่วมงาน หน่วยงาน และวิชาชีพ มีทั้งทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะด้านสัมพันธภาพ ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล ประนอม โอทกานนท์ (2529) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้นิเทศจำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะสาขา เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถสังเกตและรวบรวมข้อมูล ตัดสินปัญหาได้เหมาะสม สามารถสร้างบรรยากาศการสอน และการแนะนำแบบไม่เป็นทางการ ทำให้ผู้รับการนิเทศเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีและถูกต้อง ในด้านทักษะของการนิเทศ Wiles (1967 อ้างถึงใน สุพิศ ประสพศิลป์, 2531) กล่าวว่า ผู้นิเทศต้องมีทักษะพื้นฐานที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) ทักษะด้านเป็นผู้นำ 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านหมู่พวกหรือกลุ่ม 4) ด้านบริการบุคคล 5) ด้านการประเมินผล ด้วยความรู้และทักษะดังกล่าวข้างต้น ผู้นิเทศจะทำให้การปฏิบัติการพยาบาลมีประสิทธภาพและประสิทธิผลสูงสุด

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ศึกษาดูงานการพยาบาลโรงพยาบาลต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และการเข้าร่วมประชุมสัมมนาระดับผู้บริหาร พบว่า การนิเทศทางการพยาบาลยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ทั้งจากผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จากการศึกษาของ เพ็ญพิศ เล่าเรียนดี (2528) พบว่า การปฏิบัติการนิเทศยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมาก ผู้นิเทศขาดความรู้ และทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ ขาดทักษะในการปฏิบัติงานด้านการบริหารและการนิเทศงาน สอดคล้องกับการรายงานของ ละมัย สิงห์มโน (2535) ที่กล่าวถึงปัญหาของการนิเทศทางการพยาบาลในด้านผู้นิเทศว่า ผู้นิเทศทางการพยาบาลขาดความเข้าใจในการบริหารงาน ขาดทักษะในการนิเทศ ไม่กล้าตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขาดมนุษยสัมพันธ์ และขาดความตั้งใจในการปฏิบัติงาน และจากการศึกษาของ นิภาพรรณ บุญรอด (2536) เกี่ยวกับการนิเทศงานส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการ

นิเทศงาน ได้แก่ ผู้นิเทศทำการนิเทศงานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ขาดความรู้และประสบการณ์ในการนิเทศ มุ่งเน้นผลงานมากกว่าการช่วยเหลือผู้รับการนิเทศ

จากอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศดังกล่าว ทำให้มีผลกระทบต่อการปฏิบัติการพยาบาล พอจะสรุปได้ว่าผู้นิเทศทางการพยาบาลซึ่งเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยจะต้องพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศ มีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ ตลอดจนมีการปฏิบัติการนิเทศที่ถูกต้อง เพื่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงานการพยาบาล

โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งตั้งอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ มีการแบ่งประเภทของโรงพยาบาลเป็น 3 ประเภท คือ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน โดยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปเป็นโรงพยาบาลระดับจังหวัดอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกองโรงพยาบาลภูมิภาค มีการจัดรูปองค์การของฝ่ายการพยาบาล ทั้งลักษณะโครงสร้าง การแบ่งงานและการบริหารงานที่คล้ายคลึงกัน ส่วนโรงพยาบาลชุมชนอยู่ในการควบคุมดูแลของกองสาธารณสุขภูมิภาค และลักษณะโครงสร้างการแบ่งงานของฝ่ายการพยาบาลก็แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สำหรับโรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการแก่ประชาชนในเขตศูนย์กลางหรือเขตของส่วนภูมิภาค ให้การรักษาโรคได้ครบถ้วนทุกสาขา ครอบคลุมการรักษาพยาบาลตั้งแต่ระดับปฐมภูมิจนถึงตติยภูมิ รับผิดชอบดำเนินการศึกษาอบรมแก่บุคลากรสาธารณสุขทุกระดับ การบริหารงานมีความซับซ้อน มีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจน โดยเฉพาะฝ่ายการพยาบาลเน้นเรื่องคุณภาพงาน มีมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับให้สามารถรับผู้ป่วยได้ทุกประเภท ตลอดจนติดต่อให้การช่วยเหลือกับโรงพยาบาลในเครือข่าย ดังนั้น ผู้บริหารระดับต้นทางการพยาบาล คือ หัวหน้าหอผู้ป่วย ต้องมีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในด้านการบริหารและการนิเทศอยู่เสมอ เพื่อให้บริการการพยาบาลมีประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ และบุคลากรทางการพยาบาลได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะการนิเทศเป็นการพัฒนาบุคลากรวิธีหนึ่ง ช่วยเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารทางการพยาบาลได้พิจารณาตัดสินใจพัฒนาหัวหน้าหอผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพในการนิเทศงาน

ปัญหาการวิจัย

1. หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป มีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลอยู่ในระดับใด

2. หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไปที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง แผนกที่ปฏิบัติงาน และประเภทของโรงพยาบาลต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลแตกต่างกัน หรือไม่

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการนิเทศงานการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป

2. เปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง แผนกที่ปฏิบัติงาน และประเภทของโรงพยาบาล

แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย

ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการบริหารการพยาบาลคือ ความรอบรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์อย่างดียิ่งในการปฏิบัติการพยาบาล หรือการบริการพยาบาล ความรอบรู้ในงานนั้น ได้แก่ มีความรู้ความชำนาญในงาน มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ทำงานได้รวดเร็วและถูกต้อง มองการณ์ไกลและปรับปรุงงานอยู่เสมอ มีประสบการณ์ในการทำงานของพยาบาลต่อผู้รับบริการแล้ว ต้องทำหน้าที่บริหารการพยาบาลด้วย หัวหน้าหอผู้ป่วยจึงต้องมีความรู้ มีทัศนคติและความสามารถในการบริหารงานเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้บังคับบัญชา สามารถสอนให้คำแนะนำ ชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้อง (Kron, 1981) จากการศึกษาของสมพร อิทธิเดชพงษ์ (2530) พบว่าประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่ อายุราชการและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปฏิบัติงาน และจากผลการวิจัยของ Cebalk (1977) รายงานว่า ประสบการณ์ในการทำงานมีมากย่อมทำให้บุคคลมีความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติหรือรับผิดชอบได้ดี

เพ็ญศรี เตไชยา (2530) ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาและหัวหน้าหอผู้ป่วย ต่อความสามารถในการตัดสินใจสั่งการของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลรามาธิบดี พบว่า แผนกปฏิบัติงานที่แตกต่างกันของผู้บังคับบัญชา มีระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากในแต่ละแผนกการพยาบาลนั้น มีแนวทางในการบริหารพยาบาลในรายละเอียดที่ต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้ป่วยในแต่ละแผนกการพยาบาลซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งเพศ วัย ความรุนแรงของความเจ็บป่วย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อความคิดเห็น ความสามารถในการบริหารงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย สมคิด รักษาสัตย์ และ ประนอม โอทกานนท์ (2524) กล่าวไว้ว่า แผนกที่ปฏิบัติงานหรือหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่สำคัญประการหนึ่ง เพราะว่าแผนกที่ปฏิบัติงานมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ พัฒนาเจตคติและทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าการนิเทศงานการพยาบาล ย่อมมีความแตกต่างกันด้วย

โครงสร้างการบริหารงานของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก แต่โรงพยาบาลศูนย์เป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการด้านสุขภาพประชาชนทั่วไป มีขอบเขตความสามารถสูงในด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับโรคที่รุนแรงซับซ้อน ด้วยเทคโนโลยีอันทันสมัย มีหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ 1) ให้บริการด้านรักษาพยาบาล 2) เป็นสถานศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข และ 3) ส่งเสริมการวิจัย (กระทรวงสาธารณสุข, 2530) นอกจากนี้โรงพยาบาลศูนย์ยังมีฐานะเป็นแม่ข่ายในระบบพัฒนาบริการสาธารณสุขโดยรับการรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อนซึ่งส่งมาจากโรงพยาบาลชุมชน และสถานีอนามัยในข่ายความรับผิดชอบ รวมทั้งโรงพยาบาลทั่วไปในจังหวัดใกล้เคียงซึ่งรวมถึงการนิเทศงานด้วย โดยเฉพาะงานการพยาบาล บทบาทของผู้นิเทศทางการพยาบาลในโรงพยาบาลทั้ง 2 ประเภททั่วไปมีความคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันในด้านความซับซ้อนของเนื้องาน นโยบายเป้าหมายขององค์การ และคุณภาพของทรัพยากร โดยเฉพาะด้านบุคลากรจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้นิเทศทางการพยาบาลของโรงพยาบาลศูนย์จึงจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ตลอดจนการนิเทศอย่างถูกต้องแม่นยำ พร้อมทั้งมีทัศนคติและการปฏิบัติในการนิเทศงานอย่างเชี่ยวชาญ เพราะนอกจากจะนิเทศงานการพยาบาลภายในโรงพยาบาลศูนย์เองแล้ว ยังต้องนิเทศงานการพยาบาลในโรงพยาบาลระดับเครือข่ายอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. หัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเป็นเวลานานกว่าจะมีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลน้อยกว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์มีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลมากกว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาในขอบเขตต่อไปนี้

1. ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในแผนกสูติ-นรีเวชกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกอายุรกรรม ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

2.1 ตัวแปรต้น คือ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง แผนกที่ปฏิบัติงาน และประเภทของโรงพยาบาล

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความรู้ในการนิเทศทางการพยาบาล หมายถึง ความเข้าใจของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป ในเรื่องงานนิเทศทางการพยาบาล ซึ่งงานการนิเทศทางการพยาบาลครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้คือ ความหมาย ความสำคัญของการนิเทศ กระบวนการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ และปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จของการนิเทศ ความรู้ครั้งนี้วัดได้จากแบบสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งทดสอบความตรง ความเที่ยง และค่าอำนาจจำแนกแล้ว

ทัศนคติในการนิเทศทางการพยาบาล หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป เกี่ยวกับการนิเทศงานการพยาบาล ซึ่งงานการนิเทศนี้ครอบคลุม ความรู้สึก ความเชื่อเกี่ยวกับตนเอง ต่อผู้รับการนิเทศ ต่อหน่วยงาน และต่อวิชาชีพพยาบาล ทัศนคติของหัวหน้าหอผู้ป่วยครั้งนี้วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาล หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป ในการให้ความช่วยเหลือชี้นำแก่พยาบาลประจำการ เพื่อให้พยาบาลประจำการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ พฤติกรรมการปฏิบัตินี้ครอบคลุมพฤติกรรม 6 ด้าน คือ การสร้างสัมพันธภาพ การปฏิบัติการพยาบาล การนำ การบริหารงาน กระบวนการกลุ่ม และการประเมินผล พฤติกรรมการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลครั้งนี้วัดได้จากความมั่นใจของหัวหน้าหอผู้ป่วย

หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยมาอย่างน้อย 1 ปี ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด 501 - 1000 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลทั่วไป หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยมาอย่างน้อย 1 ปี ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไปซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด 150 - 500 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลให้ผู้บริหารการพยาบาล นำไปใช้วางแผนในการพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาล

2. เพื่อเป็นแนวทางให้หัวหน้าหอผู้ป่วยนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศทางการพยาบาลเพิ่มเติมให้กว้างขวาง ลึกซึ้ง เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อผู้ป่วย ต่อองค์กร และต่อวิชาชีพ

3. เป็นข้อมูลทางด้านการศึกษา ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะในการนิเทศทางการพยาบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย